

credincioșii voștri sunt deja liniștiți". — „Credincioșii mei“, răspunse patriarhului, „sunt mai liniștiți de când s'a votat legea căsătoriei civile“. Decă într'adevăr a răspuns așa, atunci pot să și-l încadreze Sârbii în petrii scumpe.

România și cestiunea română în Ungaria.

„Deutsches Volksblatt“ dela 10 Septembrie n. publică următorul primă-articol, ce dăce că-lu primesce din cercuri române bine informate:

După cum s'a svonit deja în mai multe rânduri, Maghiarii au de gând să aducă pe tapet cestiunea română în debaterile delegațiilor din sesiunea anului curent și să atragă atențiunea mai ales asupra sprijinului, pe care îl împină „agitațiunile“ Românilor din Ungaria la Români din regat. După cum stau lucrurile, în decursul acestei discuții ei nu vor lipsi de a face contelui Kalnoky cele mai aspre muștrări, pe cuvânt, că n'ar fi lucrat nimic contra „ingerării“ Românilor din regat într'o cestiune ungară, ba după totă probabilitatea se va afirma chiar, că o cestiune română nici n'ar exista în Ungaria, decă nemulțumirea Românilor din Ungaria și Transilvania n'ar fi mereu atârțată și menajată din București.

Ori-ce cunosător al situației din Ungaria știe, că asemenea afirmațiuni sunt lipsite de ori-ce fundament real și este de așteptat, că și contele Kalnoky le va respinge. Cestiunea română există deja dela 1848, când a și dat naștere, după cum se știe, la războiul civil maghiar-român. Români cereau atunci totă aceea, ce cer și astăzi: *autonomia poporului român în Ungaria și Transilvania*. Cine a întărită atunci pe Români? În principatele dunărene pe vremea aceea nimenea nu se ocupa de l.ptele Românilor contra ege-moniei maghiare.

Totă asemenea este cert, că această cestiune pe la 1860 era la ordinea zilei în parlament. Procesele verbale ale Reichratului completat, și mai cu seamă ale die-tei ungare vorbesc în volume de-a rândul despre originea și dezvoltarea acestei cestiuni. Luptele înverșunate ale deputațiilor români și slav în dieta ungară contra ege-moniei maghiare le ținu încă minte toți contemporanii. Atunci însă nimenea nu se gândea să facă răspundătoare principa-tele dunărene pentru agitațiunile române în Ungaria și Transilvania. Firesce, Maghiarii au găsit și atunci un refugiu; ei aruncau vina pur și simplu asupra guvernului austriac.

Actualul program național român însă s'a stabilit în 1881 în Sibiu la marea conferință generală a tuturor delegațiilor alegătorilor de naționalitate română. Prin urmare este evident, că întreaga mișcare s'a născut într'o vreme, când nici n'a existat statul român modern, care avea să lupte pentru independență și nici nu se putea ocupa de Români din Ungaria și Transilvania.

Dăr Maghiarii nu numai că puneau piedecă născuților celor mai leale ale Românilor, ci au inaugurat în interesul utopiei de maghiarizare un sistem întreg de volnicii și persecuțiuni, cari sunt cunoscute astăzi în Europa întreagă și cari au atras pentru Români simpatia tuturor națiunilor civilizate — bine înțeleși și ale regatului României.

Decă presa maghiară aiurează despre „irredenta română“, afirmând că trenuri întregi aduc în Transilvania mulțime de supuși români, cari ținu acolo adunări (!) și agitază contra statului ungar, acestea nu sunt altceva, decât minciuni nerușinate. Unde și când a ținut vr'unu supuș român în Transilvania, fiă chiar numai o singură întrunire? Ba în care adunare a ținut vr'unu supuș român cel puțin discursuri? Nici odată și nicăiri! Nu există absolut nici un caz, în care să se fi întâmplată acesta. De altfel chiar Români din Ungaria, și prin urmare supuși ungar, nu

mai pot ține aproape de loc întruniri, căci ele atarnă dela bunul plac al guvernului maghiar. Și se mai susține încă, că supuși streini ar fi făcut când-va întruniri în Transilvania?

Cu asemenea minciuni voesc guvernul maghiar să facă răspundători pe Români pentru ceea ce el singur a comis? Maghiarii au stigmatizat mișcarea română și îndelungați ca „irredentistă“ pentru a impresiona ore-cari cercuri din Viena și a cocoloși volnicile maghiare, ba a-le arăta ca „îndreptăte“. De aci provine ne mai pomenita perfidie a foilor ovreesci, cari într'adins numesc în timpul din urmă ori-ce mișcare română „irredentă“. Din ferice știe adă totă lumea în Viena, că asta nu e decât o infamă expediție și d-nii Maghiari au greșit rău cu socotela, decă își închipuesc, că mai pot acuma înșela pe cineva asupra adevărului.

Decă guvernul maghiar, în nepriceperea lui absolută în privința cestiunii naționalităților, vră să facă responsabil și pe contele Kalnoky de amărăciunea poporului român din Ungaria, acesta e curat ridicul. Baza primordială a acestei cestiuni este a se căuta în sistemul monstruos și „liberal“, și câtă vreme va dăinui acest sistem de volnicii maghiar-ovreesci, cestiunea română nu va pute înceta de a ridica valuri mari. În măsura, ce crescău brutalitățile maghiare, și iritația dincoace și dincolo de Carpați a luat proporții mai mari.

„Energia“ reclamată de Maghiari față cu România este nebunie și chiar decă s'ar găsi când-va un ministru de externe austriac, care să îmbrățișeze această învătătură, el n'ar pute obține altceva, decât să mână întreaga românie direct în brațele Rusiei. Să poftescă deci d-nii Maghiari să se năpustescă în delegații asupra României, ei pot fi siguri, că Români le vor da un răspuns, de care ei nici nu visază astăzi.

Francia și Ungurii.

Diarul parisiian „L'Europe“ publică în numărul său ultim un articol: „Le question hongroise“, în care amintesc, că în scurt timp va apăre din pana publicistului francez Vevillere o broșură politică intitulată „Pro Transylvania“ cu scop de a apăre pe Români transilvăneni. Dăm aci în estras amintitul articol de fond din „L'Europe“:

„Vorbesce despre Maghiari și caracterizează raporturile dintre Francezi și Români, și dintre popoarele asuprite din Ungaria. Cu regret își aduce aminte de timpurile trecute, când Francia simpatise cu Ungurii și când Francia aproba și lăuda războiul dela 1848, er pe Kossuth ilu numea erou. Indată ce însă Maghiarii ajunseră la putere și independență, au devenit tiranii celorlalte națiuni. Cu Berlinul încheiară ei la 1870 jurământ și ca mulțumită pentru tot binele, ce-lu avură dela Francezi, sprijiniră pe Bismarck.

Fala și îngâmfarea Maghiarilor pe nici un popor nu i-a jignit întru atata, ca pe Francezi. Citate diferite din operele istoricului german Sybel dovedesc, că în 1870 numai Maghiarii, și mai ales Andrassy, au fost cauzatorii pierderilor, ce le-au avut de suferit Francezii. Ministrul ungar Tisza nu a permis în 1889, ca Maghiarii să ia parte la expoziția din Paris, sub pretextul fals, că Francezii nu voiesc să recunoscă dualismul Austro-Ungariei. Redactorul unei foi guvernamentale maghiare și confident al lui Tisza, d-lu Csernátóyi, nu s'a rușinat a defăima Francia, dăcând, că scopul ei ar fi să nimicescă Europa, și spre scopul acesta căuta toate mijloacele să fiă audite și ascultate în Italia și Germania.

Invinovățiile și defaimările aceste, făcute în fața altor națiuni culte, nu le va uita și nu le poate uita nici când Francia.

SCIRILE ZILEI.

— 6 (18) Septembrie.

Studentii români din Clușiu înaintea senatului universitar. Foile unguresci din Clușiu aduc știrea, că Dumineca trecută au fost citați înaintea senatului universitar cei 42 de studenți români, cari fuseseră acușati, că cu ocaziunea procesului pentru Memorandă ar fi „demonstrat în favorul acușatorilor“. Scimă, că în contra acestor tineri români ridicase și procurorul acușatiune, pe care însă mai târziu și-a retras-o. Senatul universitar a pornit apoi contra lor cercetare disciplinară, er până la rezolvarea acesteia suspendase dela asceriarea tuturor drepturilor ca civi universitari. Afacerea a ajuns în fine la ministrul de culte, care sistă cercetarea disciplinară, pe tineri îi restituie în drepturile lor de mai înainte și, ca sfârșit al întregii comedii, ordonă, ca senatul universitar să-i citeze pe tineri înaintea sa și să-i „dojenescă“. În urma acesteia au și fost citați Dumineca trecută cei 42 de tineri români, cărora li-s'a cetit hârta de „agrație“ a ministrului, în care se exprimă părerea de rău, că „studenții valahii au avut nesocotința de a da ascultare fraselor ademenitoare ale agitatorilor și de a se purta într'un mod atât de scandalos“. Dintre tinerii citați însă 9 înși nu s'au prezentat. Aceștia vor fi încă odată citați, cu care ocaziune li-se va cere să și justifice absența, la oasă contrar „gratia“ ministrului nu va fi aplicată față cu ei. În fine în actul ministerial se aprobă întreaga procedură anterioară a senatului. — Vorba e însă, că dintre tinerii români n'a cerut nici unul „gratia“ ministrului, prin urmare rămâne la voia și apreiarea lor, cum vor să considere acest „dar“ necerut. De-altcum a sistă o volnicie nu însămnă a agratia.

Statistica reneșărilor. După o statistică a ministerului unguresc de interne, în semestrul prim al acestui an și-au maghiarizat numele în totalul 750 persoane. După confesiune aceștia se împart astfel: israeliți 419, romano-catolici 254, ang-evang. 32, reformati 22, greco-catolici 15, greco-orientali 6, de confesiunea helvetică 2. Observăm, că între greco-catolici partea cea mai mare trebuie să sunt Ruteni, er între gr. or. vor fi pte partea cea mai mare Sârbi, căci Români n'au obiceiul de a se reneșă. Se află, ce-i drept, și câte-va nume cu accent românesc, ca de exemplu Gregyinar din Pancota, care s'a făcut Kertész; Coman din Aiud, care s'a făcut Komáromi; Chira tot din Aiud, care s'a făcut Király; Mercea din Șiria, care s'a făcut Magyar; Murgu din Mana, care s'a făcut Szegedi; Medan din Sătmăr — Abraham, Moldovan din Arad — Molnár, Moholean din Deșiu — Mohai, Pădurean din Clușiu — Erdély și Selegean din Boroșineu, care s'a făcut Szabo: toți aceștia însă trebuie să sunt țigani, căci Români sunt multă mai mândri pe numele lor, decât să și-lu schimosescă în asemenea mod.

Adrese „patriotice“. Scimă, că în Clușiu se constituie un comitet cu menirea, de-a răspândi vorbirea de acușatiune a procurorului Jeszenszky, rostită cu ocaziunea procesului „Replioei“. Acest comitet, la propunerea vice-președintelui „Kulturgylet“-ului, a adus hotărârea, ca generalului Türr, deputatului Pazmandy și academicianului Ováry să li-se exprime mulțumită și să li-se trimită câte-o adresă de felicitare pentru „meritele“, ce și-le-au câștigat întru prezentarea cestiunii române în lumină adevărată. — Vorba e însă, că despre „adevărata“ lumina în care e pusă cestiunea română din partea acestor trei „savanti“ unguresci, a apărut tocmai acum o broșură italiană, datorită agerului condeiu al d-lui Roberto Fava, care cu argumente puternice și cu multă cunoștință de cauză îi dă de gol pe acești agenți unguresci, cari umblă să amescă cu minciuni lumea din afară, pentru ca să nu potă vedea miseriile dela noi. E treaba „Kultur-

gyelet“-iștilor, decă vor să se facă și ei părtași la acest blamagiu; și așa ei sunt dedați cu blamagiul.

Societatea elevilor dela institutul preparandial român gr. cat. din Blășiu, cu începutul anului școl. 1894/5 s'a constituit în modul următor: Președinte este d-lu prof. Ioan F. Negrut; vice-președinte Aureliu Pinteș el. c. III; redactor al fôiei „Speranța“ Octavian Popu el. c. III; bibliotecar I. Frățilă, el. c. III; vice-bibliotecar T. Steia el. c. II; arhivar A. Viciu el. c. III; cassar I. Pampu el. c. II; notar al ședintelor N. Frățilă el. c. III. Membrii colaboratori interni și critici s'au ales: V. Fărcașu, D. Stănulețu și Al. Mesaroșu, elevi c. III; G. Boer și T. Bogdanu elevi c. II; D. Stefa el. c. I.

Țarul și Francia. Țarul a dat din nou un semn de simpatie și simpatie pentru Francia, decorând o mulțime de ofițeri ai marinei franceze. A conferit diferite ordine la șese vice-amirali, la 17 căpitan și la 13 locotenenti ai flotei. Atâtea distincțiuni nu s'au mai făcut de odată din partea Țarului între ofițerii unei flote streine.

Incendii. Din Galați se comunică, că un incendiu grozav a izbucnit în str. Traiană. Alimentat de vânt, incendiul a consumat cu repeziune o mahala întregă, tot cartierul situat între stradele Traiană, Serei, Spitalului și Codreanu. Au ars vre-o 72 case. Pagubele sunt foarte mari. De multă vreme un asemenea foc n'a fost în Galați.

Contra speculațiunii. Unele diare prețind, că guvernul italian ar negocia cu mai multe guverne streine asupra măsurilor internaționale de luat pentru a împedea manoperile de bursă.

Naționalitățile în Ungaria.

În a doua comisiune a congresului higienic-demografic din Budapesta, ținu președintele, profesorul Ludovic Lang, o prelegere asupra „raporturilor între naționalitățile din Ungaria“. De sine se înțelege, că conferențiarul trată tema sa din punctul de vedere al șovinismului maghiar. Premizând acesta, trebuie să fiă ast-fel judecate și datele, pe cari le reproducem în estras:

În Ungaria numărul locuitorilor de naționalitate ungară (di: maghiară) conform conscrierii dela 1890 este 7.356.874, adică 48.61 procente a întregii populațiuni de 15.133.494.

În Austria, conform a ceeași conscrierii, cadu pe limba de conversațiune germană 8.461.580 de suflete, adică 36.5 procente din întreaga populațiune de 23.473.056 de suflete. În timpul dela 1880 până la 1890 crescă populațiunea Ungariei dela 13.728.622 la 15.133.494 suflete. Deci s'a înmulțit cu 10.23 procente. Dintre singuraticile naționalități între linia mediă numai singur cea maghiară n'a adică 14.89 procente. Celelalte naționalități rămân sub linia medievală și adică în următorul șir: Români se înmulțiră cu 7.74, Rutenii cu 7.52, Croato-Sârbi cu 7.40 și Germanii cu 2.22 procente. Acestei împrejurări este de a-se mulțumi, că raportul naționalității „ungare“ se urcă dela 46.65 la 48.51 procente.

Este interesant a vedea, în ce măsură s'a lățit în Ungaria limba ungară (di: maghiară) la locuitorii de alte limbi. Astfel în a. 1880 vorbeau limba maghiară dintre cei de limbă nemaghiară 817.000 de suflete, în 1890 1.077.892. Său dău mai precis, în Ungaria în a. 1880 vorbeau unguresce cu totul 52.60, în a. 1890, 55.74 procente din întreaga populațiune. Adevăratele locuri puternice pentru lățirea limbii ungar sunt orașele. În a. 1886 erau 63.8 procente din populațiunea orașelor de limbă maghiară, până când în a. 1890 vorbeau unguresce 67.79 procente. O însă

nătate considerabilă câștigă maghiarizarea orașelor și prin aceea, că majoritatea populației locuiește prin orașe. Ast-fel în a. 1880 locuiau 15.45, ér în a. 1890 16.19 procente din populație în orașe.

În Ungaria au fost în anul școlastic 1891—92, 16.917 de școli populare. Dintre aceste 9445 erau curate ungurești, ér 2681 amestecate. Școlile, în cari peste tot nu se preda limba maghiară, erau în total 2386, care număr însuși, în urma hotărârilor legii, va deveni totuși mai mic. Dintre școlarii caduți pe Maghiari 49.3, pe Germani 13.4, pe Români 10.6, pe Slovaci 12.1, pe Sârbi 2.6, pe Ruteni 2.3 și pe Croați 1.5 procente.

În Ungaria dintre 185 de școli medii, în 129 este limba de propunere cea „ungară”. În 45 de școli este limba de propunere amestecată, și numai în 7 e germană și în 4 română; limba „ungară” însă ca atare se învătă în toate școlile medii. Dintre școlarii școlilor medii sunt 73.7 procente Maghiari, 6.5 Germani, 1.9 Slavi. Dintre școlile medii ale Austriei erau în a. 1892, 60.7 procente cu limba de propunere germană, și 34.2 procente cu limba de propunere slavă.

La universitatea din Budapesta au fost în a. 1892—93 86.2 procente Maghiari, 5.3 Germani, 2.3 Români, 1.2 Slavi și 1.4 Sârbi.

În politehnică au fost în 1892—93, 90 procente Unguri, ér cei-l'alți Germani.

La noi, ăse vorbitorul, se îndreptă sporirea școlilor populare după lățirea limbei ungare, și sunt prospecte, că numărul școlilor, în cari de prezentu nu este limba ungară limbă de propunere, în scurtă timp vor fi maghiarizate. Ast-fel în a. 1869 dintre 13798 de școli populare 5818 erau curate ungurești, 1452 amestecate și 6458 în cari limba ungară nu se preda nici ca limbă de propunere, nici ca obiect separat.

Și ast-fel, domni mei, imi încheiu prelegerea, alu cărui singur scop este a dovedi, că seminția maghiară, care a fundat statul și i-a întipărit caracterul, nu are numai voința, ci și destoinicia, de-a susține și mai departe acest stat, și după putință a-lu face încă și mai puternic.

Precum încheierea, astfel și întreaga clădire de cifre din prelegerea citată este de-a se reduce la o esagerare națională. Ță câte-va probe pentru acesta:

Seminția maghiară în realitate este una dintre cele din urmă în ce privește populația. Acesta este un fapt cunoscut. Și decă d-lu Lang se laudă cu aceea, că chiar elementul maghiar se împletă în Ungaria cu multu mai tare, decâtu toate celelalte naționalități, acesta nu e nimic altu-ceva, decâtu o simplă formulă statistică, din care reese evidentu, că maghiarismul caută să se lătească în Ungaria pe contul tuturor celorlalte naționalități prin mijloace artificiale. Asta ar fi trebuit să o amintescă d-lu Lang ca învățat imparțial, și totuși așa ar fi fost de interesu a espune în lumină adevărată lățirea instituțiilor școlare maghiare.

Decă se prefacă prin acte brutale de volnică școlile nemaghiare în maghiare, — cum s'a întâmplat cu numărul școlilor germane și slovace, cărora li-s'au luat chiar și fondurile adunate, pentru de a-le folosi spre scopuri de maghiarizare — atunci de sigur, că se poate constata o înmulțire a școlilor maghiare. Dér că ore faptul acesta este elu așa de laudabilu, încâtu „învățaii” maghiari se se mândrescă cu elu în modu estra-ordinar înaintea lumii, o poate judeca oru și ce omu imparțialu. Numai decă d-lu Lang ar fi atrasu atenția asupra genezei instituției școlare maghiare și ar fi amintit cumpărarea nemernică de copii, ce se esercită în unele ținuturi locuite de Slovaci: numai atunci

și-ar fi pututu câștiga membrii congresului o iconă corectă despre cultura „ungară”. De-altcum li-s'a datu și loru o probă forte drastică despre acesta prin ne mai auditulu scandalu dela concertulu datu din partea orașului Budapesta membriloru congresuali, unde acestora li-s'au furatú toate hainele. Aci putură să vadă membrii congresului fructele școlii maghiare „progresânde” în deplina lor acțiune. Și atatu ajunge.

Dela Expozițiunea din Bucuresci.

Cu ocaziunea deschiderii expozițiunii cooperativilor români din Bucuresci, d-lu Dim. Butculescu, președintele Expozițiunii, a întimpinatú pe Alteța Sa principele moștenitoru cu următorul discursu, pe care-lu reproducem după „Monitorulu oficial”:

Alteță Regală!

Până în luna Octomvre 1881, data fondării societății cooperative a meseriașilor și constructorilor români, nu aveam în Bucuresci decâtu două-trei societăți române cu diferite scopuri, ér în provincia abia câte-va, și acelea risipite, unele mai puternice, altele mai slabe.

Nimeni nu îmbrățișase ideea de a propaga principiul asociațiunii între meseriași și de a-le uniformiza acțiunea în scopul emancipățiunii noastre economice.

În asemenea situație ne aflam pe atunci, adecă la 1879, când o sémă de bărbăți de inimă din societatea „Concordia” ougetară să întocmescă o expozițiune națională de inițiativă privată.

Cu destulă trudire am pututu stringe la olaltă d'n totă țera, pe lângă multu diletanți, și unu număr ore-care de industriași, nu tocmăi în raportu cu cerințele noastre economice.

Pe atunci clasa avută privia cu indiferență produsele industriale provenite din laborea Românilu. Vinurile sofisticate din străinătate, cari se plătia cu prețuri scumpe (căci așa era croitú simțulu consumatorilor), se prefera vinuriloru noastre bune, naturale și eftine. O vadră de vinu se vindea în unele părți cu 65 bani, ér în altele cu maximum de 25 bani; s'ar puté dice, că era așa de eftinú ca și apa.

Cofetăria, liqoristăria, conservele de legume și de carne, pe de o parte; ér pe de alta, cismăria subțire, pantofăria, modistăria, stofele, tăbăcăria, fringheria, stearnăria, mobilierulu, materialele de construcțiune, parte era pe cale de propășire, ér parte într'o stare cu totul primitivă. În numărulu de vre-o 300 participanți la expozițiunea societății Concordia era o fabrică de fringheria, (Polizu-Micșunesci), unu fabricantu de vaxu (C. Porumbaru și Z. Herescu), o fabrică de cartonagiu și registre (V. Soocet), două fabrice sistematice de făină (Alex. Știrbeu și Gh. Assan), o cofetărie de clasa I (Gr. Capșa), câț-va vinicultori serioși, dér nedepriși cu debitoria vinuriloru, ast-fel, că am avut nefericirea a vedé butelii cu vinu etichetate cu patece de hărtă scrise de mână, astupate cu coceni și acoperite cu madapolam.

Pe lângă cei cari debita erau D-nii D. Staicovici și D. Martinovici, cari pe atunci fabricau trei patru sute cutii de conserve de legumi pe an; V. Goergescu, care fabrica paste făinoase; C. Porumbaru, apă gazoasă; A. Brăneanu, șampanie; Monteoru rom; P. Filitiu și Simulescu, cognacuri, etc.

La secțiunea îmbrăcăminte aveam o calfă de pantofaru (N. Voinescu) și unu croitoru bărbătescu (N.I. Locusteanu), etc.

Avântulu se deduse; trebuia însă conducerea idealului mai departe cu agerime, perseveranță și abnegațiune.

Din nenorocire „Concordia” a dispărut.

Societățile cooperative de meseriași și industriași înființându-se în mai toate județele noastre, sub impresiunea propagandei, a congreselor economice, a conferințelor făcute în toate părțile, s'au însărcinatú a da impulsione, încuragândú și protegiândú munca românescă. Ast-fel se răspândi pretutindeni spiritulu de asociațiune și de solidaritate printr'o acțiune comună, compactă, uniformă și disciplinată.

„Toți printr'unul, și Dumnezeu cu noi”, este lozincă lor economică, ér:

„Ajută-te însuși, prin muncă și cultură te înalță”, este temelulu acțiunii lor.

Dela instituirea lor, în Martie 1882, ele au înființatú patru expozițiuni:

I-a la Bucuresci, în 1883, cu 675 esposanți;

A II-a la Iași, în 1884, cu 750 esposanți;

A III-a la Craiova, în 1887, cu 860 esposanți;

A IV-a la Bucuresci, din nou, 1894,

cu 1.300 esposanți până aci, compusă din două secțiuni, una națională și alta internațională.

Am datu acestor expozițiuni o organizațiune serioasă, de aceea și numărulu esposanților și produsele lor au sporitú într'unu modu îmbucurător.

Eu însu-mi sunt surprinsu de progresulu făcutu de meseriași și industriași noștri într'unu timp atatu de scurtu, și potú afirma, că ne aflam bine îndrumați pe calea emancipățiunii noastre economice, multămită dezvoltării spiritului de inițiativă privată.

Secțiunea internațională, ce am întocmitú și la această expozițiune nu este o inovațiune, ea a fostú organizată și la expozițiunea dela Craiova din 1887.

Din practica obținută atunci, am constatatú, că această secțiune ni-a adusú mari folose în felulu orientării și îndreptării ore-cum a muncii noastre.

Pe lângă folosulu, ce avem, de-a face cunoscută țera noastră în masa producătorilor din țerile europene, mai dobândimú și pe acela de a lega relațiuni comerciale de prima mână între industriași noștri și cei străini, relațiuni întotdeauna mai sigure și la adăpostulu temeriloru, ce inspiră comerçulu când ele se facu pe cale indirectă, adecă prin a doua sau a treia mână.

Am convingerea, că rezultatulu modestu nostru expozițiuni va produce róde folositoare.

Alteță Regală,

De aci înainte această instituțiune va cresce sub auspiciile Vostre binefăcătoare; căci, punându-vé în fruntea noastră, veți lupta cu bărbăția pentru realizarea scumpului nostru doru, precum Majestatea Sa Regele a luptatú cu vitejiă (cu brava noastră armată) pentru emanciparea noastră politică, și lucrăz, împreună cu grațioasă și multu iubita noastră Regină, pentru emanciparea noastră economică.

De astă-dată străbatemú o nouă eră de propășire industrială.

Bine-voiți, Alteță Regală, a privi și apreția. Inaugurarea Expozițiunii noastre sub înaltele auspicii ale Alteței Vostre ne umple sufletulu de bucuria și ne asigură unu viitoru prosperu.

Cu mândriă, atatu eu, câtú și toți meseriași și industriași țerei, aducemú Dinastiei române espresiunea sentimentelor noastre de profundă grațitudine, iubire și devotamentu.

Să trăescă Majestatele Loru Regele și Regina!

Să trăiți Alteța Vostre Regală cu întreaga familie!

Răspunsulu principelui Ferdinandu a publicatú deja că raportulu din numărulu 192 alu „Gazetei”.

Urcarea rentelor franceze și germane.

Urcarea extraordinară de mare a rentelor franceze și germane dá actualmente forte multu de gânditú miciloru capitaliști, cari prevédú o mare catastrofă în economia națională a țeriloru lor. Diarele financiare din Parisu și din Berlinu, după ce constată, că urcarea are partea sa bună pentru creditulu statului, apoi arată în termenii următorii, că ea are și partea sa rea pentru avuția publică:

Abundența extra-ordinară de bani, și cu numitele diare, care domnesce de mai multu timp la Parisu, la Londra și la Berlinu, a datú o mare impulsione rentelor, dér în același timp scăderea venitului banului a făcutú să scadă și venitul unu mare număr de capitaliști mici și mijlocii, cari vedú cum încetulu cu încetulu se micșoreză și producțiunea economiiloru lor, după care ei își regulăz traiulu și viața. Astu-fel unu micu capitalistu, care avea până acum unu venitú de 3000 franci pe anu din renta 3%, elu nu mai are astăci decâtú 2700 și decă titlurile sale vorú fi convertite în 2 1/2%, elu nu va mai avé decâtú unu venitú de 2500 franci, care nu i va mai ajunge a-și susține viața și a acoperi trebuințele familiei. Scăderea dobândii banilor face de asemenea din ce în ce mai dificilă și administrațiunea fonduriloru pupilare, a legatelor, a instituțiilor de bine facere și de prevedere.

Dér consecințele desagrabile ale avilurii prețului banului nu se mărginesce numai aci, ci se întinde și asupra afacerilor de bancă, cari se găescú într'o mare încurcătură față cu conto-currentul și cu ecartulu ce există între toulu scumpului oficialu și acela din țergul liberu.

Sciri telegrafice.

Balassa-Gyarmat 18 Septemvre.

Maiestatea Sa în drumulu său la manevrele de aci a fostú în toate locurile salutatú cu însuflețire. Întrarea în orașu a fostú grandioasă. La 5 ore au fostú primite deputațiunile. Intăiu clerulu romano-catolicu. Primatele Vaszary a adresatú Majestatei Sale o alocuțiune în care ăse:

„Amu apărátú dreptulu ce învovescé din dogma noastră nu numai conformu religiunii ci și conformu convingerei noastre și în interesulu bine priceputu alu patriei și alu tronului. Deși și numai posibilitatea de a perde acestu dreptu, împle inimele noastre cu cea mai mare îngrijire, acesta nu póte să sguđue omagiulu nostru adencú de supuși, nu póte să frângă fidelitatea noastră.”

Monarchulu răspunde: „Suntú convinsu, că preoțiunea bisericei noastre sante își va conserva și de aci încolo virtuțile ei tradiționale civile, credința ei neclătită cătră tronú și iubirea ei de patriă.”

Pe celelalte deputațiuni le-a asiguratú Majestatea Sa de grația și scutulú său. Deputațiunea israelită a fostú primită prima-ora în rândulu confesiuniloru. La alocuțiunea ei răspunde Maiestatea Sa: „Față cu poporele mele deosebirea de religiune nu forméază părete despărțitoru în inima mea.”

Literatură.

În editura librăriei H. Steinberg din Bucuresci (Strada Șelari 18) a apărutú opulu intitulatú: Degenerare (Fin de Siècle — Misticismulu) de Max Nordau, tradusú din franțuzesce de R. Vermont și H. Streitmann. Unu volumu în 8° de 27 cóle (425 pag.) tiparú compresu. Prețulu 3 lei 50 bani. De vândare la toate librăriile din România, se póte însu procura și prin librăria Ciurcu din Brașovu.

În editura librăriei H. Zeidner din Brașovu au apărutú următoarele scrieri școlastice: Istoria Ungariei și Elemente din istoria generală pentru școlile populare, de Dr. Nicolau Popu, fostu conectoru, profesor și asesoru consistorialu. Edițiua a noua, revidată și îndreptată. Prețulu 20 cr. — Geografia Ungariei și Elemente din Geografia generală pentru școlile populare de același autor, edițiunea a șeptea revăđută și îndreptată, mai alesu cu privire la date statistice de Nic. Pilăia, profesor la gimnasiulu rom. gr. or. din Brașovu. Prețulu 25 cr.

Cu vèrfulu penei este numele unei colecțiuni de scrieri satirico-humoristice, ce a apărutú în tipografia „Aurora” A. Todoranú din Gherla (Szamosújvár). Autorulu lor este d-lu Antoniu Poppu. Broșura conține în totalu 15 scrieri diferite, are 104 pagine, e tipărită pe hărtia fină, cu multă îngrijire și costă 65 cr. esemplarul.

DIVERSE.

Clubulu burlaciloru. În New-York s'a constituitú unu clubu alu burlaciloru, care este compusú numai din astfelu de tineri tomnatici, cari în casu de sortare se obligă a se căsători, în timpu de unu anu, cu o fată bătrână. Sortarea se întemplă în fă-care anu odată, cu ocaziunea aniversărei clubului, astfel că totu dintre ăce membri unlu este osinditú a se însura. Acesta trebuie să o facă încă în decursulu anului, în care s'a întemplatú sortarea, căci altfelu este declaratú ca omu fără onore și e scosú din clubu. Acesta societate „de mari speranțe” are în prezentú 122 membri. Gurile rele spunú, că societatea acesta s'ar fi înființatú la îndemnulú indirectu alu fetelorú bătrâne.

Proprietarú: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactoru: responsabilu Gregoriu Maiorú.

Cursul la bursa din Viena.

Din 17 Septembrie 1894.

Renta ung. de aur 4%	122.80
Renta de corone ung. 4%	96.95
Impr. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%	126.70
Impr. cail. fer. ung. in argint 4 1/2%	102.—
Obliq. cail. fer. ung. de ost. I. emis.	125.—
Bonuri rurale ungare	96.20
Bonuri rurale croate-slavone	96.50
Imprum. ung. cu premii	151.75
Losuri pentru reg. Tisei si Segedin.	143.50
Renta de hart e austr.	99.—
Renta de argint austr.	98.55
Renta de aur austr.	124.90
Losuri din 1860	148.—
Actii de ale Banței austro-ungar	1021.—
Actii de-ale Banței ung. de credit.	467.75
Actii de-ale Banței austr. de credit.	370.50
Napoleon-d'or	9.88
Marci imp. ger.	60.90
London (lire sterlinge).	124.—
Rente de corone austr.	97.85

Cursul pieței Brașov.

Din 18 Septembrie 1894.

Banote rom. Cump	9.84	Vend.	9.86
Argint român. Cump.	9.80	Vend.	9.80

Napoleon-d'or Cump.	9.85	Vend.	9.90	Marci germane Cump.	60.45	Vend.	—
Galbeni Cump.	5.80	Vend.	5.89	Lire turcesci Cump.	11.10	Vend.	—
Ruble rusesti Cump.	133.50	Vend.	—	Seris. fonc. Albina 5%	101.25	Vend.	101

ULTIMA a ESPOZIȚIEI din **Losurile 1^a**
Săptămâna LEMBERG. L a
Câștig **60,000** **florini.**
Uprincial

Recomandă **IACOB L. ADLER** bancher și zaraf **Târgul Florilor.**

Numere singurate
 din „Gazeta Transilvaniei”
 a 5 cr. se potu cumpăra în
 librăria Nicolae Ciureu și în

Sz. 1—1894

Ig. vál.

Az 1886 évi XXI t. cz. 28 §. értelmében a törvényhatóság igazoló választmánya által a m. k. adóhivatal kimutatása alapján 1895. évi összeállított névjegyzéke Brassóvármegye legtöbb adót fizetőnek.

Sorszám	N É V	Foglalkozása	Lakhelye	Az egyszerű v. kétszeresen számított adó		Az 1886. XXI. t. cz. 26. §-a értelmében eszközölt 2-szeres adó beszámítási jogcíme	Sorszám	N É V	Foglalkozása	Lakhelye	Az egyszerű v. kétszeresen számított adó		Az 1886. XXI. t. cz. 26. §-a értelmében eszközölt 2-szeres adó beszámítási jogcíme
				frt.	kr.						frt.	kr.	
1	Czell Károly	gyáros	Brassó	7929	16	gyógyszer.	53	Schmidt Albert	háztulajd.	Brassó	508	52	
2	Dr. Czell Vilmos	"	"	5193	26	jogtudor és k. ip.	54	Hornung Károly	gyógyszer.	"	507	76	gyógyszer.
3	Kammner Ede	kereskedő	"	3811	42	ip. k. tag.	55	Maurer Győző	bank igazg.	"	506	90	ip. k. tag.
4	Czell Frigyes	gyáros	"	3081	81	"	56	Dr. Fabriczius Józsa.	orvos	Craiova	505	98	orvostudor.
5	Fleischer Mihály	mészáros	"	1897	83	ip. k. tag.	57	Schwartz András	háztulajd.	Brassó	503	60	
6	Dr. Otrobán Nándor	gyáros	"	1699	70	orvostudor	58	Honigberger Frigyes	magánzó	"	501	17	
7	Dr. Fabriczius Józsa.	orvos	"	1677	46	"	59	Fromm Márton	kereskedő	"	500	49	
8	Tichy Ferencz	sörfőző	Földvár	1472	59	"	60	Papp István	"	"	500	49	ip. k. tag.
9	Copony Márton	gyáros	Brassó	1403	33	ip. k. tag	61	Reich Agoston	ügyvéd	"	500	02	ügyvéd
10	Drexler Sándor	kávés	"	1353	03	"	62	Poscariu József	"	"	493	90	"
11	Müller Gyula	kereskedő	"	1271	—	ip. k. tag	63	Damian Simon	"	"	489	38	"
12	Ridéli Frigyes	magánzó	"	1076	82	"	64	Königes János	háztulajd.	"	488	24	"
13	Mátyás József	kereskedő	"	1041	50	"	65	Aronsohn Henrich	szállító	"	467	91	"
14	Jekel Vilmos	gazdász	"	1027	60	gazdász	66	Adler Lipót	fegyéképész	"	467	83	"
15	Schlandt Gottlieb	gyáros	"	1009	50	ip. k. tag	67	Dr. Schwarz Frigyes	orvos	"	458	80	orvostudor.
16	Mayer Józsa. kir. tan.	ügyvéd	"	974	10	ügyvéd	68	Stanescu Tache	háztulajd.	"	449	03	"
17	Langer Tamás	ny. jár. bíró	"	959	20	"	69	Dr. Vajna Gábor	ügyvéd	"	441	40	ügyvéd
18	Pop B. György	kereskedő	"	958	78	ip. k. tag	70	Lamberger Károly	kereskedő	"	432	58	"
19	Alexi Teochar	nyomdász	"	956	02	" " "	71	Beer Ignác	háztulajd.	"	430	04	"
20	Lázár Gerő	kereskedő	"	906	42	" " "	72	Liehn György	bíró	Vidombák	414	09	"
21	Maager Józsa	közjegyző	"	898	64	közjegyző	73	Giertyánffy Emil	kereskedő	Brassó	408	25	"
22	Teutsch Mihály	szőcs	"	856	20	ip. k. tag	74	Sotir Constantin	háztulajd.	"	405	59	"
23	Kenyeres Károly	gyáros	"	828	08	"	75	Wächter Moricz	"	"	400	15	"
24	Prentner Józsa.	háztulajd.	"	830	50	ip. k. tag	76	Binder Frigyes	kereskedő	"	396	28	"
25	Korodi Mihály	"	"	812	50	" " "	77	Miess Lajos	"	"	392	70	"
26	Neustädter Károly	gyáros	Prázmár	793	32	"	78	Platz Károly	háztulajd.	"	391	22	"
27	Zeidner Henrik	kereskedő	Brassó	787	70	"	79	Witting Ferencz	kereskedő	"	383	08	"
28	Adler Rezső	"	"	769	67	"	80	Gáspár Józsa.	háztulajd.	"	380	07	"
29	Tartler Márton	háztulajd.	"	760	92	"	81	Vérzár István	kereskedő	"	378	90	"
30	Duschoiu János	kereskedő	"	729	04	ip. k. tag	82	Stamm Tihamér	"	"	372	98	"
31	Herfurth Ferencz	lelkész	"	711	94	lelkész	83	Gmeiner Gyula	"	"	369	60	ip. k. tag
32	Dr. Flechtenmacher K.	orvos	"	699	84	orvostudor	84	Salmen Frigyes	ács	"	367	82	"
33	Reményik István	ny. int. igaz.	"	691	25	"	85	Buntoiu András	kereskedő	"	367	82	"
34	Bernhardt Rezső	gyáros	"	690	87	"	86	Kimm Károly	vállalkozó	"	366	48	"
35	Dr. Muresianu Aurel	lapszerk.	"	685	84	lapszerk.							
36	Brennerberg Gyula	táblai bíró	"	671	26	bíró							
37	Fink György	gyáros	"	663	39	"							
38	Porr Emil	"	"	663	39	"							
39	Fabriczius Károly	kereskedő	"	651	76	ip. k. tag	1	Resch Károly	háztulajd.	Brassó	365	25	"
40	Dr. Phleps Frigyes	ügyvéd	"	648	—	ügyvéd	2	Lassel Jenő	"	"	360	85	"
41	Schmidts Vilmos	"	"	635	12	"	3	Grünfeld Salamon	gyáros	"	337	88	"
42	Steriu Constantin	magánzó	"	597	94	"	4	Scherg Henrik	mészáros	"	336	69	"
43	Nemes Péter	közjegyző	"	597	30	ügyvéd	5	Jeremias György	vendéglős	"	335	58	"
44	Hesshaime Adolt	kereskedő	"	596	30	"	6	Fabriczius Gusztáv	kereskedő	"	325	28	"
45	Csalotzky János	kádár	"	583	87	"	7	Irk Antal	földbirtok.	"	324	33	"
46	Adler Jakab	penzváltó	"	579	95	"	8	Lupan András	mészáros	"	323	79	"
47	Diamandi Manole	kereskedő	"	578	86	ip. k. tag	9	Socek Ferencz	háztulajd.	"	321	39	"
48	Ludwig Ferencz	háztulajd.	"	562	89	"	10	Tunyogi Ferencz	szálló-bérlő	"	320	75	"
49	Stenner Pál	magánzó	"	547	96	"	11	Stetes János	vendéglős	"	316	20	"
50	Jekel Gyula	ügyvéd	"	541	34	ügyvéd	12	Temesvári Zachariás	kereskedő	"	306	22	"
51	Mayer Emanuel	kereskedő	"	537	60	"	13	Stefáni György	földész	Földvár	305	53	"
52	Dück György	ny. tszékib.	"	529	22	bíró	14	Hügel Frigyes	kereskedő	Brassó	304	59	"

P o t t a g o k :

1	Resch Károly	háztulajd.	Brassó	365	25
2	Lassel Jenő	"	"	360	85
3	Grünfeld Salamon	gyáros	"	337	88
4	Scherg Henrik	mészáros	"	336	69
5	Jeremias György	vendéglős	"	335	58
6	Fabriczius Gusztáv	kereskedő	"	325	28
7	Irk Antal	földbirtok.	"	324	33
8	Lupan András	mészáros	"	323	79
9	Socek Ferencz	háztulajd.	"	321	39
10	Tunyogi Ferencz	szálló-bérlő	"	320	75
11	Stetes János	vendéglős	"	316	20
12	Temesvári Zachariás	kereskedő	"	306	22
13	Stefáni György	földész	Földvár	305	53
14	Hügel Frigyes	kereskedő	Brassó	304	59

Mi is azon megjegyzéssel hozatik köztudomásra, miszerint ezen névjegyzék mai napon f. évi október hó 3-áig a vármegyei főjegyző irodájában ki lesz téve, az igazoló választmány pedig a névjegyzék végleges megállapítása céljából ülését f. é. október 4-én d. e. 9 órakor esetleg azt követő napon fogja tartani. — Ez ideig mindazok — a kik netalán ezen névjegyzék ellen felszólamlani vagy az 1886 évi XXI t. cz. 26 §-ban megirt kedvezményt igénybe venni ohajtják a hivatalos órák tartama alatt a vármegye főjegyzőjénél megjegyzéseiket megtehetik illetve beadhatják.

Brassó, 1894 évi szeptember hó 7-én.

Dr. Jekel Frigyes,
 alispán.

Pánnél István,
 főjegyző.